

פְּרִיצַת דֶּרֶךְ Pritzat Derech: Hebrew For All

For Hebrew Leaders

למנהיגי ומנהיגות העברית

Pritzat Derech: Hebrew for All

Pritzat Derech (Hebrew for “breaking through”): Hebrew for All is a North American initiative dedicated to removing barriers to Hebrew literacy for students with dyslexia and other language-based learning disabilities in Jewish day school settings.

Launched in memory of Pamela Kanfer, z”l, and with initial funding from Lippman Kanfer Family Foundation, the effort is led by Hebrew at the Center in partnership with Gateways: Access to Jewish Education, Scott Goldberg Consulting, Prizmah, and The Shefa Center. With members of each organization serving as the initiative Planning Team, this group assembled a wide range of academics, practitioners, field leaders, and stakeholders to help the field to better serve these students as they launched their Hebrew journeys.

Prior to moving into field testing in pilot communities, the initiative completed an extensive discovery phase, sponsored short-term research including a comprehensive literature review, and identified interventions that can help schools, educators, and communities understand and support these learners effectively. Through ongoing research, professional learning, and resource creation, Pritzat Derech aims to foster environments where all students can thrive in their Hebrew learning.

In Mishnah Avot 2:16, Rabbi Tarfon taught “It is not your duty to finish the work, but neither are you at liberty to neglect it.” True transformative change for the students this initiative aims to serve will require school-wide shifts in instructional methods, curricular choices, staffing and policies, and other systematic approaches that maximize learning for all students. It is the goal of this initiative to begin to help the field consider these deeper questions and approaches. In the interim, this introductory guide is designed to begin that conversation, enabling more stakeholders access to the knowledge and key principles that can start making a difference in the lives of so many. We must do what we can to begin to remove obstacles to learning Hebrew so that this sacred and modern language becomes a part of their rightful inheritance.

Key Goals of the Initiative Include:

- Raising awareness and understanding of dyslexia, language-based learning disabilities, and related challenges.
- Providing schools with tools, systems, and strategies to support these diverse learners in learning Hebrew.
- Addressing the unique complexities of teaching Hebrew as a second or non-native language.
- Building a collaborative network of educators, researchers, and community leaders who have the most up-to-date knowledge and expertise to support this specific population.

Key Deliverables of the Initiative Include:

- Curation of relevant research and knowledge to inform practice in classrooms and schools.
- Training programs and publications for teachers, school specialists and leaders, and community stakeholders to translate the knowledge into useable practice.
- Field pilots that embed a new position of Professional Hebrew Reading Specialist with this knowledge, practice, and training into schools and community.
- Developing a framework to bring this intervention to field-wide scale.

This introductory guide is the first publication being distributed to the field to begin to raise awareness; to build a common language across the field with which to discuss the challenges students, teachers, schools and families face; and to begin to inform practice. Over the next few pages, you will find the following:

1. Glossary of Terms

The glossary of terms provides non-specialists with the key vocabulary necessary to inform discussions about learning, language instruction, and the different dimensions of the challenges students can face when learning to read Hebrew, including those that are different than their reading of English, the first language of most Jewish day school students in North America.

2. Summary of Descriptive Learnings

While the research sponsored by this initiative continues to advance and more is expected to be learned as the project's pilots unfold, this section shares some important first learnings that have emerged from bringing together a group of critical academics, educators, practitioners, and other stakeholders to identify key knowledge, knowledge gaps, and new information emerging from current research.

3. Key FAQs

As this initiative has been introduced to teachers and school administrators, concerned parents, community leaders, and others, a number of common questions have been surfaced that can be answered in a well-researched and thoughtful manner, empowering more policies and practices across the field that are informed by the leading ideas and data-informed research.

4. Stakeholder Supplements

While much of this document is designed to create shared language for all stakeholders, we recognize the need to provide more tailored details and guidance to specific audiences within a school community. These include information for Hebrew teachers, Hebrew leaders (such as department chairs), reading specialists, general school administrators, and parents who help guide the direction and priorities of each school.

Over the course of this initiative, additional publications will be distributed such as a more prescriptive field guide, academic research, OpEds and other writings that help shift the narrative to help make the day school space more inclusive and reflective of Jewish commitments to inclusion and effective Jewish education for all.

FOR HEBREW LEADERS:

Leading Inclusive and Effective Hebrew Programs

> What To Know

As a Hebrew Leader (department chair, coordinator, or instructional lead), you shape the quality and accessibility of Hebrew learning across your school. You make decisions about curriculum, teacher training, assessment, and intervention—and those decisions directly impact whether all students, including those with dyslexia and other language-based learning disabilities (LBD), can thrive in Hebrew.

Key Insights From Recent Research and Field Practice:

- **Hebrew poses distinct learning demands:** Its abjad orthography, use of vowel markers (nikud), and dense morphology make reading development different from English—and require explicit, structured instruction.
- **Fluency is the linchpin:** In transparent orthographies like Hebrew with nikud, accuracy can mask deeper difficulties. Students may decode correctly but remain slow and labored readers, limiting comprehension and motivation.
- **Early identification changes trajectories:** Screening by K–1 and regular progress monitoring prevent small gaps from becoming lasting barriers.
- **Teacher capacity is the biggest lever:** Teachers who understand both literacy science and Hebrew-specific pedagogy can meet a wide range of learner needs—and they need your guidance, resources, and ongoing coaching to do so.

> Why This Matters

Your leadership has a multiplier effect: the systems, expectations, and supports you establish ripple across classrooms and cohorts.

Here's Why This Should Be On Your Radar:

- **Equity and access:** Hebrew is core to Jewish identity. Without inclusive practices, students with LBD are excluded from fully participating in Jewish life.
- **Instructional coherence:** Aligning Hebrew literacy with the same structured, evidence-based principles used in English strengthens outcomes and helps teachers see the connections across their work.
- **Staff retention and morale:** Teachers who feel supported with tools, training, and coaching are more confident and less likely to burn out.
- **School reputation:** A strong, inclusive Hebrew program is a point of pride and a differentiator for your school community.

> Leadership Tips

- Model data-informed decision-making in your own work.
- Recognize and celebrate teacher successes in implementing inclusive practices.
- Advocate for resources—from curriculum to staffing—that strengthen Hebrew literacy for all learners.
- Keep equity at the center: ask regularly, “How will this decision affect our most vulnerable learners?”

> What You Can Do

As a school leader, you have the authority and responsibility to drive change. Here are concrete steps you can take:

1. Establish a Clear Instructional Vision For Hebrew Literacy

- In schools where Judaic studies is involved in early Hebrew literacy, engage in dialogue between the Hebrew and Judaic departments around this topic.
- Define what “success” in Hebrew looks like at each grade level, in both decoding and comprehension.
- Articulate non-negotiables for instruction (i.e., systematic phonics, explicit morphology teaching, intentional fluency practice).
- Ensure goals reflect both the school’s mission and the realities of how students learn Hebrew as an L2.

2. Implement Early and Ongoing Assessment

- Use universal screeners like MaDYK in K–1, plus regular progress monitoring for decoding, fluency, and comprehension.
- Train teachers to interpret data and adjust instruction.
- Build regular data review into department meetings.

3. Invest in Teacher Professional Learning

- Provide PD in structured literacy, adapted for Hebrew’s unique features.
- Include practical strategies: phonological awareness in consonant-vowel (CV) units, systematic morphology instruction, repeated reading routines, and gradual vowel removal paired with oral language support.
- Arrange for ongoing coaching—not just one-off workshops—to help teachers implement what they learn.

4. Create a Tiered Support System For Hebrew

- Align Hebrew reading intervention with your school’s MTSS framework.
- Schedule dedicated time for small-group or 1:1 Hebrew instruction for struggling readers.
- Consider a Hebrew Reading Specialist or Community Hebrew Reading Professional to work across classrooms.

5. Foster Collaboration and Alignment

- Coordinate with general studies leaders to align literacy strategies across languages.
- Encourage co-planning between Hebrew teachers and reading specialists.
- To support a unified approach, share resources, assessments, and student data across departments

6. Engage Families in the Process

- Communicate the school’s goals and methods for Hebrew literacy.
- Provide all families with concrete ways to support fluency and vocabulary at home, even if they don’t speak Hebrew.
- Host workshops on how Hebrew learning differs from English and how parents can help.

> Bottom Line

As a Hebrew leader, you are the bridge between research and classroom reality.

With a clear vision, strong systems, and teacher support, you can make Hebrew accessible, engaging, and meaningful for every student—ensuring they not only learn the language, but feel they belong in its story.

For additional tools, training opportunities, or to join a network of schools addressing these challenges, contact *Dr. Sarah Robinson Levy*, Director of Pritzat Derech: Hebrew for All at:

hebrewforall@hebrewatthecenter.org

למנהיגי ומנהיגות העברית: הובלת תוכניות עברית מכילות ויעילות

מה כדאי לדעת

כמנהיגה של הוראת העברית (ראשת חוג, רכזת, או מנחה פדגוגית), אתה מעצבת את האיכות והנגישות של לימוד העברית בבית הספר שלך. ההחלטות שלך לגבי תוכניות לימודים, הכשרת מורים, הערכה והתערבות משפיעות באופן ישיר על היכולת של כל התלמידים, וזו, כולל אלו עם דיסלקציה ולקויות למידה אחרות מבוססות שפה (LBLD), לשגשג בלימודי עברית.

תובנות מרכזיות ממחקרים עדכניים ומהשטח:

- **לעברית יש דרישות למידה ייחודיות:** האורתוגרפיה (צורת הכתיבה) האבג'דית, השימוש בסימני הניקוד והמורפולוגיה "הצפופה", הפכים את פיתוח הקריאה לשונה מאנגלית ודורשים הוראה מפורשת ומובנית.
- **שטף הקריאה הוא מפתח:** באורתוגרפיה שקופות כמו עברית עם ניקוד, דיוק יכול להסוות קשיים עמוקים יותר. תלמידים עשויים לפענח נכון אבל להישאר קוראים איטיים ומתקשים, מה שמגביל את ההבנה והמוטיבציה שלהם.
- **זיהוי מוקדם משנה ביצועי קריאה עתידיים:** איתור בכיתות גן-א' וניטור קבוע של התקדמות מונעים מפערים קטנים להפוך לחסמים קבועים.
- **יכולת המורים היא המנוף הגדול ביותר:** מורים שמבינים גם את מדעי האוריינות וגם את הפדגוגיה הספציפית לעברית יכולים לתת מענה למגוון רחב של צרכים. לשם כך הם זקוקים להכוונה, למשאבים ולהנחייה עקבית.

מדוע זה חשוב

למנהיגות שלך יש אפקט מכפיל: המערכות, הציפיות והתמיכה שאתה יוצרת מתפשטות ומשפיעות על כל הכיתות והשכבות.

הנה מה שצריך להיות על הרדאר שלך:

- **שוויון ונגישות:** עברית היא ליבת הזהות היהודית. ללא פרקטיקות מכילות, תלמידים עם לקויות למידה מבוססות שפה מודרים מהשתתפות מלאה בחיי הקהילה היהודית.
- **הלימה פדגוגית:** ביסוס הוראת האוריינות העברית עם אותם עקרונות מובנים ומבוססי ראיות המשמשים להוראת ראשית הקריאה באנגלית מחזק את התוצאות ועוזר למורים לראות את הקשרים בין תחומי העבודה השונים שלהם.
- **שימור מורים ומורל הצוות:** מורים שמרגישים נתמכים על ידי כלים, הכשרה וליווי בטוחים יותר בעבודתם ונוטים פחות לשחיקה.
- **מוניטין בית הספר:** תוכנית עברית מגובשת ומכילה היא מקור לגאווה ויתרון תחרותי עבור הקהילה הבית ספרית שלך.

טיפים למנהיגות

- היו מודל לקבלת החלטות מבוססת נתונים בעבודתכם.
- הכירו והוקירו הצלחות של מורים ביישום פרקטיקות מכילות.
- פעלו לגיוס משאבים—החל מתוכניות לימודים ועד לצוותים חינוכיים—שיחזקו את האוריינות העברית עבור כל הלומדים.
- הציבו את השוויון במרכז: שאלו באופן קבוע, "כיצד ההחלטה הזו תשפיע על התלמידים הפגיעים ביותר בבית ספרנו?"

מה אתם יכולים לעשות

1. קביעת חזון פדגוגי ברור לאוריינות עברית

- בבתי ספר שבהם מורי היהדות מעורבים בהנחלת ראשית האוריינות בעברית, יש לקיים דיאלוג בנושא זה בין המחלקות לעברית וללימודי יהדות.
- הגדירו מהי "הצלחה" בעברית בכל שכבת גיל, הן בפענוח והן בהבנה.
- הגדירו את העקרונות שאינם ניתנים למשא ומתן בהוראה (למשל: לימוד פונטיקה שיטתי, הוראה מפורשת של מורפולוגיה, תרגול מכוון של שטף).
- וודאו שהמטרות משקפות גם את החזון הבית ספרי וגם את המציאות שבה תלמידים לומדים עברית כשפה שנייה (L2).

2. הטמעת הערכה מוקדמת ומתמשכת

- השתמשו בכלי הערכה אוניברסליים כמו **MaDYK** בכיתות גן-א', בנוסף לניטור התקדמות קבוע של פענוח, שטף והבנה.
- הכשירו מורים לפרש נתונים ולהתאים את ההוראה בהתאם.
- הפכו את סקירת הנתונים לחלק בלתי נפרד משיבות המחלקה.

3. השקעה בפיתוח מקצועי של מורים

- ספקו פיתוח מקצועי באוריינות מובנית (structured literacy), המותאם למאפיינים הייחודיים של השפה העברית.
- כללו אסטרטגיות מעשיות: מודעות פונולוגית ביחידות הברה-תנועה (CV), הוראה שיטתית של מורפולוגיה, שגרות קריאה חוזרת והסרת ניקוד הדרגתית בשילוב תמיכה בשפה הדבורה.
- ארגנו ליווי מתמשך – לא רק סדנאות חד-פעמיות – כדי לעזור למורים ליישם את מה שלמדו.

4. יצירת מערכת תמיכה מרובדת בעברית

- התאימו את התערבות הקריאה בעברית למסגרת **MTSS** של בית הספר (מערכת תמיכה מרובדת).
- קבעו זמן ייעודי להוראה בקבוצות קטנות או אחד על אחד בעברית עבור קוראים מתקשים.
- שקלו להעסיק "מומחה קהילתי לקריאה בעברית" או "מומחה קריאה בעברית" שיעבוד בכיתות שונות.

5. טיפוח שיתוף פעולה והלימה

- תאמו עם מובילי הלימודים הכללים בבית הספר, כדי ליישר קו בין אסטרטגיות אוריינות בשתי השפות.
- עודדו תכנון משותף בין מורים לעברית למומחי קריאה.
- כדי לתמוך בגישה אחידה, שתפו משאבים, הערכות ונתוני תלמידים בין המחלקות השונות.

6. שיתוף המשפחות בתהליך

- העבירו למשפחות את מטרות בית הספר והשיטות ללימוד אוריינות עברית.
- ספקו לכל המשפחות דרכים מעשיות לתמוך בשטף ובאוצר המילים בבית, גם אם אינן דוברות עברית.
- קיימו סדנאות בנושאים כמו ההבדלים בין למידת עברית לאנגלית וכיצד הורים יכולים לעזור.

בשורה התחתונה

כמנהיגי עברית, אתם מהווים גשר בין המחקר למציאות בכיתה. בעזרת חזון ברור, תוכנית ברורה ותמיכה במורים, תוכלו להפוך את העברית לגישה, ומשמעותית עבור כל תלמיד – ולהבטיח שהם לא רק ילמדו את השפה, אלא ירגישו שהם חלק מסיפורה.

לכלים נוספים, הזדמנויות הכשרה, או כדי להצטרף לרשת בתי ספר המתמודדים עם אתגרים אלו, צרו קשר עם: **ד"ר שרה רובינסון לוי**

מנהלת, "פריצת דרך: עברית לכולם"

hebrewforall@hebrewatthecenter.org

For more information:

Visit hebrewatthecenter.org/pritzat-derech

or contact **Dr. Sarah Rubinson Levy**,

Director of Pritzat Derech: Hebrew for All,

at hebrewforall@hebrewatthecenter.org.

עברית במרכז
HEBREW AT THE CENTER

